

ШЫН

СОВЕТ ЗВЛЕЛИНИНҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛҘАШ
КЫЗЫЛ ХОРАЯ КОМИТЕТЕРИНИНҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫНҢ
ОБЛАСТЬ БОЛҘАШ КЫЗЫЛ ХОРАЯ СОВЕТТЕРИНИНҢ ОРГАНЫ

1959
АПРЕЛЬ
12
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 74 (4302)

Өртөө 20 коп.

Тараа шөлдериниң шыгын чогуур үезинде базырар (1 арым).
Чурттуң ховуларында (1 арым).
Улуг эгелээштин (1 арым).
Областың малчыларында (2 арым).
Чер болгондан (2 арым).
Совет кижилер (2 арым).
М. Олчункай.—Профилел ажимы эки-жөөн (2 арым).

БӨГҮНГҮ СОЛУДА:

А. Чараш-оол.—Шунту-ла—совет кижилерге (2 арым).
Редакцияга чагалаар (3 арым).
Болжочу тулгуларда (3 арым).
Чечен чогаал булуңу (3 арым).
С. Молдурга.—Мугурун унунда (3 арым).
А. Шаронов.—Пиндиншанынҗы дагжыларында (4 арым).
Тибет автономнуг районну тургузар та-

лазы-биле белеткез комитетиниң хурамы (4 арым).
Бирмада тулгу хоругдашынылар (4 арым).
ГФР-ниң президентиниң албан дужалта Аленаурниң ХДЗ—ХС депшиди турар (4 арым).
«Адензурниң үе-шаанын төнтүз көткөн» (4 арым).
КИНО: С. Салман-оол.—«Ажылыны чыгары» (4 арым).

СЪЕЗДИНИНҢ МАТЕРИАЛДАРЫН ХАНДЫР БОЛҘАШ ХҮН БҮРҮ ПРОПАГАНДАЛААР

СЭКП-ниң ХХІ съездининиң шийтирилери пропагандалаары Кызыл хоорайда болҘаш областың районнарында улам-на калбарып турар. Ол төгүзүгү документтерин партиа болҘаш комсомол хурадаларына, ажилчыларын, колхозчуларын, интеллигенттерин хурадаларына чугаалажып эрткен. СЭКП обкому пропагандисттериниң област семинарын, партианың Кызыл хоорайда база районнары бүгү пропагандаларын семинарларын эрттирген. Съездининиң материалдарын ам партиа болҘаш комсомол чырымышынынын четкиинде хандыр өөренип турар.

Бөлүмнениң болҘаш школаларын хей-хей ууртучулар, чижээ, Барыш-Хемчик районнуң «Болжочу», «Совет Тыва» 5 чымыл колхозтарына политшколаларын пропагандалары (штер Отузга, Кой-оол), Улуг-Хем районнуң Ленин атыг болҘаш «СЭКП-ниң ХХІ съездининиң» колхозтары партиа төгүзү өөренип бөлүмненин ууртучуларын Донга, Багга болҘаш өскө-дээ пропагандалар кичээлдерини област, районнуң, боттарының колхозтарының тодаргай ажил амыдыралы-биле хандыр холбаштырып, дымнакчыларын иденкейлиг кыргыткыч-биле солун эрттирип турарлар.

«Совет Эмиленин» хөгжүдөзүн чаз үези—коммунисттик интеллигенция туртуушунуң калбарынынын үези» деп теманы өөренип турда пропагандист эш Донга колхоз бүүдүргөсүн хөгжүдөзүн хандыр анализтеп, солугу чымдарды дүргүзүлдө өскө-дээ ажил-агый-ныч чедикшириниң дугайын, продуктуларын бүүдүргөсүн күш-ажылын чарыгаларын өскө-дээ турарын дугайын колхозтун амыдыралында бар чижектерден тодаргай көргүскөн. Оң-биле кады эш Донга бо чеди чымыл колхозтун экономика хөгжүдөзүн перспективаларын тодарып, тараа, эст, сүт, дүк болҘаш кады ажил-агый-ныч өскө-дээ продуктуларын бүүдүрүп калбарып турарлар. Колхозчулар болҘаш аралар бар деп чүрени айткан. Кичээлдерин амыдырал-биле шак мыңаар сыйып холбаштырып эрттирер чорук колхозчу активке чүгө теоретиктиг өскө, харын практиктиг улуг дузаны база көргүзүр.

Политиктиг болҘаш өртөм билгилер непередериниң талазы-биле интеллигенция тыва салбыры СЭКП-ниң ХХІ съездининиң ажилдан кылган теоретиктиг айттыргаларын болҘаш практиктик сорулгаларын талазы-биле өскө-дээ хей лекцияларын тектилерин ажилдап кылган. База Кызылга болҘаш районнарга өскө-дээ хей лекцияларын чотуруу организастаан.

СЭКП Кызыл хоорайда коммунисттерин болҘаш партиа кижигүнү өскө активни политиктиг өөренилгенин илел-теоретиктиг денкилел белир сорулга-биле хоорайның үзөтүр бүүдүргөсүн ууртучуларын, инженер-техниктиг ажил-агыйларын, ортук болҘаш дөң өөренилгелериниң дөң өртөм-рулазы болур.

ниң азы өртөм аттыг башмаларын пропаганда ажилына кыргыткыч турар. Хоорайда секретарлар пропагандисттериниң мурунуга илеткелдерин кылып, хоорайның мурунуга турар ажил-агый, политиктиг сорулгаларын оларга тааныштырып, партиа пропагандалары амыдырал-биле сыйып холбаштырып оларга өөренип, кичээлдерин канчаар чорударынын методиказынын айттыргаларын чугаалаштырып, пропаганда ажилынын дүргүзүлдө солугу организастаан турар.

СЭКП-ниң ХХІ съездининиң төгүзүгү шийтирилери хандыр өөренип болҘаш таймалары партиа болҘаш комсомол организасталарын чүгүл сорулгазы болур. Ол сорулгага масса-политиктиг ажилын бүгү-дө хандыр болҘаш араларын: ажилчы чоннарын, хурадаларын, беседаларын, илеткелдерин, лекцияларын, парзаларын, радионо, киноно, культу-ра чырымышынынын албан черлерин амыгсаар керек.

ХХІ съездининиң материалдарын пропагандалаары түр тегин кампа-ныны өскө, а түрүдө чүгүл сорулга болур. Бистин улузүзүстүг улуг чагай чедикшириниң төгүзүгү уур-дузаны хандыр таймалары, коммунист туртуушунуң сорулгаларын кыргыткыч перспективаларын илелдеп көргүзүр, чеди чыл планын чедикшириниң күүсидеринче ажилчы чоннарын көдүрүр—бүгү пропагандаларын, лекцияларын, агитаторларын алды-дугай, чагай сорулгазы болур. Ам масса-политиктиг ажил калжыг-зында-дээ артык тода, эчир сорулга-биле, социалист хөгжүдөзүн болҘаш 1959 чылдың планнарын күүсидер база амыр күүсидер, чеди чылдың сорулгаларын амыдыралга боттандырар дөң демиселге улустуң чогадычы күштерин мобилизастаарына илел бээр ужурагү. Нитилелдин материалдыг болҘаш улуг-болжол чагайлыгынын чүдүлгөн туртууларына миллион-миллион кижилерин чогадычы күш-ажылы, бүүдүргөсүн чайгы-лып чок өздөс эргекч чүгүл деп чүрени совет кижилер меле-рин билген турары дымка чүгүл. Күш-ажылын бүүдүргүчүлү капитал-ажиинден үс чок белик болурун хандырлар болуруса чүгүл ол дунга чонун кижин бүүдүргөсүн оңаштырар продукттар бүүдүр та-лазы-биле капиталынды өң сайы-рангай чурттарын четкеш, өрттөр сорулга чедикшириниң шийтирил-летинген турар болур деп чүрени пропагандалар болҘаш агитаторлар ажил-агый бүүдүргөсүн медресинге чедирер хөгжүлгени.

Совет улус Коммунисттик партиа-ны ууртууга-биле СЭКП-ниң ХХІ съездининиң төгүзүгү шийтирилери улуз сорулгаларын ажил-агый болҘаш боттандырып турарлар. Ол төгүзүгү шийтирилери масса-ларын өртүзүгү калжык таймалары пропагандисттерин болҘаш агитаторларын дайныч сорулгазы болур.

Совет талдан чугаалажылга: Украин ССР-ниң Дөң Советиниң Президиумунуң Дарганын орала-чымы С. А. Ковчак, ССР-ниң Даш-тыкы херектер министриниң орала-чымы Г. М. Пушкин, ССР-ниң Дөң Советиниң депутаты Н. А. Дыгай, ССР-ниң КУДР-да элчини А. М. Пузанов, Украин ССР-ниң даштыкы херектер министр Л. Ф. Паламарчук олурушканнар.

Эш Н. С. Хрущев чугаалажылга соонда эш Пой Ен Генни болҘаш оң кады чоруту өөрүн кады шайлаары-биле чалаан.

Тараа шөлдериниң шыгын чогуур үезинде базырар

Хүнде 3,5—4 норма

СУТ-АБСЫ. (Телефон-биле). Сут-Хем районнуң колхозтары шыг базырарынын организастыг чоруду турар. Районнуң Киров атыг, «Ишкен», «Бора-Тайга» колхозтары тараа шөлдериниң тарымар шөлдериниң хей кезиниң шыгын базырар.

Киров атыг колхозтун тараажы-лары бо чылын тараа шөлдериниң 3—4 катан амыр күүсидер турар.

Тарып кириптеринге белең

Бай-Тайга районнуң «Тилелге» кезде ажил-агый артели бо чылын чымыл хову ажилдарына белетке-ди эрткен чылын организастыг бол-гаш өрте эгелээштин түнелгенин үезинер өй-шаады аргылашты-ган болҘаш чепек-херекселер эки шынарыг септеттинген.

Тараа шөлдериниң, ол шы-лаш ногааларын, кукурузанын белик дүжүттерин өстүр сорулга-биле организастыг чедикширинге «Ажылы» база хулу тарылга шөлдеринде чедикширинге септүрүп төккөн. Бо ажилды колхозтун агроному Д. Макаев эки организастаан.

Колхозта чеди чыл шөлөзү-нүн башмалары болҘаш өөренилгелери тарылга шөлдеринге өскө, хула тегер ажилга иденкейлиг кыргыткыч. Олар боттарынын кыргыткыч-биле

кукуруза тарымар участкакче 60 ажим тонна едети септүрүп төккөн. Колхозчулар хову ажилдарын 7—8 ажим хүнеринде доозар деп шийтирилген.

Чугула хемчеглер

Ажык, Саргал, Хайрыг, Чиге-Дар ховуларын кезип чоруп турар автолаваның (көжөр салгыны) ажилдар графити база балжыт-тылган. Эргекч чугула бараа-нары ап чоруту ол салгы турал-бүрүзүгө-дө негизде ийи катан барган турар ужурагү. Ичканга «Совет Тыва», «Бүрүтгаар», «Ленинчи орук», «Коммунист орук», «Октябрь 14 чымы», «Кызыл тука», Ленин атыг колхозтар-ның ажил-агый чедикширин херекселер эргекч чугула чүдүлгөн автола-вадан салды амыр аргызы болу-лар.

Ажык үезе колхозтарда хову тур-лагаларын дерилен чоруп турар. Оң-биле кады мыла столовалар-ны болҘаш бүүдүргөсүн ажилдар чедирер колхоз баштаар чедирер биле райпо таарыштыр кылып эгел-ээн.

Ажык МТС-тиң тракторларын Биче-оол Бижиней кезде ажил-агый техникаларын септөөрүнө кымыш ажилдап турар. Оң бирмазы чымыл тарылга 20 тракторларын эки шынарыг септөө доосканнар.

Чурукта: Биче-оол Бижиней-ниң септелген үлгөн трактор-ну шепеп турары.

Фото С. Феоктистову.

Биче-оол Бижиней баштаар чедир болурун хураалыга чымыл тарылга үезинде салды болҘаш амы-дырал хандырларга талазы-биле чорудар хемчеглерин чугаалажып көргөш, бадылаан. Райпо «Совет Тыва» болҘаш «Бүрүтгаар» колхоз-тары трактор бригадаларын столоваларын ажилдап, аңаа бот-тарынын ажилдагыларын турту-зар. Оң мыа «Октябрь 30 чымы», «Октябрь 14 чымы» колхозтарын хову турлагаларыга столовалар база ажилдаптар. Аңаа колхозтар-ның өөренип алган кижилери ажил-дарлар. «Тилелге», Ленин атыг, «Ленинчи орук», «Коммунист орук» колхозтарын хову турлагаларына бүүдүргөсүн ажилдаптар.

Райпо баштаар чедир бо чылын райпога столовалга ажилдаар 9 кижилерин өөренилгелерин организаста-ан. Олар столоваларга болҘаш бүүдүргөсүн ажилдарын билгилерин алганнар.

Ажык, Саргал, Хайрыг, Чиге-Дар ховуларын кезип чоруп турар автолаваның (көжөр салгыны) ажилдар графити база балжыт-тылган. Эргекч чугула бараа-нары ап чоруту ол салгы турал-бүрүзүгө-дө негизде ийи катан барган турар ужурагү. Ичканга «Совет Тыва», «Бүрүтгаар», «Ленинчи орук», «Коммунист орук», «Октябрь 14 чымы», «Кызыл тука», Ленин атыг колхозтар-ның ажил-агый чедикширин херекселер эргекч чугула чүдүлгөн автола-вадан салды амыр аргызы болу-лар.

Ажык үезе колхозтарда хову тур-лагаларын дерилен чоруп турар. Оң-биле кады мыла столовалар-ны болҘаш бүүдүргөсүн ажилдар чедирер колхоз баштаар чедирер биле райпо таарыштыр кылып эгел-ээн.

Ажык МТС-тиң тракторларын Биче-оол Бижиней кезде ажил-агый техникаларын септөөрүнө кымыш ажилдап турар. Оң бирмазы чымыл тарылга 20 тракторларын эки шынарыг септөө доосканнар.

Чурукта: Биче-оол Бижиней-ниң септелген үлгөн трактор-ну шепеп турары.

Фото С. Феоктистову.

Буга септелгенин шөфтөөшкүн

Бай-Тайга районнуң «Найрал» кезде ажил-агый артелине партиа эге организастыгы сугарылга буга-ныч коммунисттерин күжү-биле шөфт организастарын шийтирилген.

Партия хураалын шийтирилген Буга 2000 гектар тарылга шөл-лүг сугат-биле хандырар Эдер-Куй бугазынын бажына 37 кижин барып ажилдаш, буга өскүчүн дожун аштаан. Шөфтөөшкүнүн түнелгени 135 кубометр дош аштыгын болҘаш 40 ажим тонна даш буга дөңүдө төктүнгөн.

Москва-Базань демир ортуунуң коммунисттериниң индустриалык наймыс-ла-ды демир ортуларын, заводтарын болҘаш фабрикаларын коммунисттер ууртары дөң, удатпады хоорайны бугу районнарын ажилчы чоннарын коммунисттер ажилдап уун турар алган. Ол эгелээшине оң соода бүтү чурт-ла непертөөн.

Ичканга Москва-Сортировочная станцияны дөңууну оң коммунисттериниң эгелээшине—коммунисттер субб-отниктер массалыг шийчешине болу бер-ген. 1919 чылдың чайынында болҘаш күнүндө денкилчилер наймыс-ла-ды кы-жынып турда, мыныг субб-отниктериниң саны хүн бүрдө-дө өсүп турган. Ол суб-отниктер «Бүгү күнүгү Денкилге уур демиселче!» деп В. И. Ленинниң дожунуң алаа-биле чоруп турган.

Коммунисттер субб-отниктер 1920 чылда улам-на калбарган. 1920 чылдың май 1-де Бугу-россий субб-отниктер организаста-тылган. Ол субб-отниктер коммунисттер субб-отниктериниң төгүзүгү чырыктыла-чык армыны бижөөн. Аңаа Владимир Ильич Ленин боду кыргып, ажилдаан. Дөң-гейиниң ажилчы чоннарын байыралы Май 1-ниң бугу-инитиң субб-отниктер бол-дурарынче кыргырган партианың IX съездинини шийтирилген биле организаста-тылган май биринч Бугу-россий субб-отниктер күш-ажылын калжы-лаа көдүбөөн белик көдүрүшкүнү-биле эрткен.

Ол баштайгы коммунисттер субб-от-никтер бистин чуртуустан төгүзүгү ала-дар

Чурттуң ховуларында

КУЛБ. (Талжык ССР). Мурнуу Чөөн Талжыкстанда шынаалар болҘаш даг электери ногаан кепис шылаш шийтирилген, салтар чечек-тепип, хову ажилдары массалыг чурттуушун турар. Колхозтар көшөн тарылгазынче эгелен кирген, күжү тараан тараа культуруларын республи-ликада эки өсүп хөгжүп турар Чамдык районнарын кезде ажил-агый артелидеринде ол культурулар кулакталарын үе-чадынче кырг-ген.

МАЙБОП. Адыгейниң дымка хей колхозтарын чигир сөкөзүлгенинче тарылгазынче эгелен кирген. Бо чы-лын оңу чүгө дөрбөчүн-улаачак арга-биле чорудуп турар. Адыгей-де улуг чигир заводун ажилдап кыргып турары-биле холбаштыр сөкөзү тарымар шөл бо чылын аңаа ийи катан көдүрүр.

САРАНСК. Мордовияны хей-хей районнары хову ажилдарынче кыргып турар. Колхозчулар болҘаш механизаторлар ховуларын калдан хосталганын хире чегези-биле күжү тараан тарааларын негизде чедикширинге эгелен турар. Ажил-агыйларын хей кезин эрткен чыл-дарга болжолга өскө-дээ хей минерал-дыг чедикшидилгелерин белеткен алганнар.

Кукуруза өстүрүчүлери хову ажилдарына ажаадымын эрте эгелен кирген. Хөргүнүң илбиртөөр кылдыр өрпирин мавзайн олар кукуруза тарымарына тусал-лаан күжү аңдарган участкарга органик-минералдыг холжумтарын болҘаш өскө-дээ чедикшидилгелер-ни төп турар.

ЛИЕВ. Украинаның колхозтары болҘаш советтары хову ажилдары-ның хуусааны кызырмылаан, тарыл-гыны бир демит чорудуп турар. Күжү болҘаш чайын аңдарган чер-лерин бир-ийи хүнерде илбиртөө, а чажылаан 3—4 хүнерде чорудуп турар. Дымка хей кезде ажил-агый артелидер эрте тарымар болз тарааларын чажылаан дооскан болҘаш чигир сөкөзүлгенин, тарыл-ма тооруктуу, картофельни, узун хендирин, ногааларын тарылга-зынче бүгү техникалар бүүрү-биле шийчелткенер. Чымыл тарымар культурулар республикада ийи миллион ажим гектар черин эгелен, ол болза, эрткен чылдың бо үезинге болжолга үш ажим катан хей болуп турар. Республиканың колхозтары болҘаш советтары ховуларга органи-стик чедикшидилгелер септүрү

түгериң темпизин өстүрүп турар Уш ай илганда ховуларга 75 миллион тонна едети болҘаш торфту септүрүп чедирген.

ОШ. Мурнуу Киргизияны сугат-тыг черлеринде кукуруза тарыл-газын эгелен. Ол белик дүжүтүгү хынаштыган үезинер-биле чурт-туушун турар. Чеди чылдың бажы чымында ол культурунын тарылга-ларын үнүш дүжүтүгү кур болҘаш сугат алган черлерин шийтөөдүн алы-рын күсели-биле эгелен калбарар. Эрткен чылдардазын дөңзөгө кукурузанын бүгү тарылгаларын барыл-ла хей нуруузу механика-статтыган күш-биле чорутуулар.

БРЕСТ. Областың колхозтары тараа культуруларын тарылгазын эгелен. Тараа культуруларын тарымар хөргүнү күстен эгелен белеткен болҘаш оларга чедикши-дилгелерин теккен турган. Хендир өстүрүчүлери база ховуларга үг-ген. Олар узун хендир тарылгазын-че эгелен кирген. Бо чымын ол культурунын тарылгазын 32 муң гектар болур.

КРАСНОДРСК. Крайны мурнуу-чук районнарында колхозтар болҘаш советтар хову ажилдарынче эгел-лен кирген. Краснодарны тараа-жылы бо чымын гектар бүүрү-ден тараа культуруларын 75 муңтон өскө эгелен ортук дүжүтүп алыр деп хулаңген. Эрткен чылга болжолга барыл-ла ийи катан хей тараа тарымар черлерин белеткен. Тракторлар болҘаш машиналар ху-саа белик септеттинген.

БАБУ. Республиканың колхозта-ры хөвө тарылгазынче эгелен кир-ген. Бо чымын хөвө тарымар бүтү хөргүнүн барык шунтуу дөрбө-чин-улаачак арга-биле тараан тур-рар. Хөвө ажилдап кымышкы-нын чорудар трактор-хову бригада-мы бүүрүгө 50-ден 150 гектар чедир тарылгазын быжылап бер-ген.

ТЕРНОПОЛЬ. Областың колхозта-рында чигир сөкөзүлгенин тарылга-зын эгелен. 18 муң гектары азы бүгү шөлүгү 20 хире хуузуң чажы-мы аай өсүп үнер үезинер-биле тараан турар. Эрткен чымын мы-дыг үезинерин дымка хей колхоз-тарына дүргүлгө шөлдеринге өстүр-ген. Чер болгонда оң дүжүлү сөкө-зүлгени аңаа плантацияларынды-а болжолга 20—30 центнер хей, а күш-ажы чарыгалы база өскө болган.

(СЗТА).

УЛУГ ЭГЕЛЭЭШКИН

(Баштайгы коммунисттер субб-отниктиң 40 чыл болганынга)

Москва-Базань (мурнуу Москва-Базань) демир ортуунуң Сортировочная станцияны дөңуунуң демир ортуларын бистин Төвөн чуртуустан ажилчы аны-газынын социализм болҘаш коммунист туртуушунуң дөң демиселгенин төгү-зүгө кайгамчыктыг чагай хей армынар-ны бижидип кыргыткен.

Ол депону оң коммунист-ажы-лыны 1919 чылдың апрель 12-де, суббота ажил шыгы доозулан соода бажынарынче чамайып, калжык калжык ажилдарын шийтирилгенер. Олар ажил шагыны соода 10 шактын дүргүзүлдө үш паровозтарын септөө. Бистин чуртуу фронталарын өрттү дөрбө-дө хурааткан турда, аштыг болҘаш үр-дизиниң үезинде оң баштайгы комму-нисттер субб-отниктер мыңаар организаста-тып төртүтүнгөн.

Москва-Сортировочная станцияны дөңуунуң коммунисттериниң эгелээшине-ниң дугайын дымнаш, Москва-Базань де-мир ортуунуң коммунисттер массалыг суб-отниктер организастарын шийтирилгенер. Партия хураалын шийтирилгенер мынча деп бижөөн: «Революцияны кам-галып алырчы коммунисттер боттарыныг кадыын болҘаш амы-тынын харамнаш ужурагү деп чүрени барылаалаш»,—суб-отникте ажилды калжык чорудар. Комму-нисттер субб-отникти бүгү чоокау райога Колчакты шуут тилегизге чедир чору-лар.

Ол массалыг коммунисттер субб-отниктер 1919 чылдың май 10-да чурттугунан. Аңаа 200 ажим кижин кыргыткан болжол ажилынын соода 6 шак дүргүзүлдө 4 паровозтарын, 16 вагоннарын септөө, 9300 пуд чүкүтү дүргүгөн болҘаш чүдүргөн. Күш-ажылын бүүдүргүчүлү аңаа ажилдаанын 2,5 катан белик болган.

Москва-Базань демир ортуунуң коммунисттериниң индустриалык наймыс-ла-ды демир ортуларын, заводтарын болҘаш фабрикаларын коммунисттер ууртары дөң, удатпады хоорайны бугу районнарын ажилчы чоннарын коммунисттер ажилдап уун турар алган. Ол эгелээшине оң соода бүтү чурт-ла непертөөн.

Ичканга Москва-Сортировочная станцияны дөңууну оң коммунисттериниң эгелээшине—коммунисттер субб-отниктер массалыг шийчешине болу бер-ген. 1919 чылдың чайынында болҘаш күнүндө денкилчилер наймыс-ла-ды кы-жынып турда, мыныг субб-отниктериниң саны хүн бүрдө-дө өсүп турган. Ол суб-отниктер «Бүгү күнүгү Денкилге уур демиселче!» деп В. И. Ленинниң дожунуң алаа-биле чоруп турган.

Коммунисттер субб-отниктер 1920 чылда улам-на калбарган. 1920 чылдың май 1-де Бугу-россий субб-отниктер организаста-тылган. Ол субб-отниктер коммунисттер субб-отниктериниң төгүзүгү чырыктыла-чык армыны бижөөн. Аңаа Владимир Ильич Ленин боду кыргып, ажилдаан. Дөң-гейиниң ажилчы чоннарын байыралы Май 1-ниң бугу-инитиң субб-отниктер бол-дурарынче кыргырган партианың IX съездинини шийтирилген биле организаста-тылган май биринч Бугу-россий субб-отниктер күш-ажылын калжы-лаа көдүбөөн белик көдүрүшкүнү-биле эрткен.

Ол баштайгы коммунисттер субб-от-никтер бистин чуртуустан төгүзүгү ала-дар

ныг мадырлыг чоруткар кылдыр бижит-тиип кирген. Коммунисттер субб-отникти В. И. Ленин «Улуг эгелээштин» деп адаан. Баштайгы коммунисттер субб-от-никтер В. И. Ленин чаз чүдүлдө, комму-нисттер баштайгы чаз үнүштерин, күш-ажымы коммунисттер бүүдүргөсүн чаз үнүштерин, күш-ажымын бүүдүргөсүн чаз белилгенине, чаз нитилелди туртуу-ларына ажилчыларын туртуушун болҘаш эки-түрү эгелээшине деп үздөөн. Улустун төмөс кайгамчыктыг күш-терин Ленин коммунисттериниң чалаан чок тилгелгенин үндөсүн деп көргөн.

Бистин Төвөн чуртуустан социализм улуг чагай чарыгаларын чоруту-лаан, совет улус болуунуң чогадычы иденкейин болҘаш революстуг энергияын улам калжы-биле хөгжүткөн. «Улуг эгелээштин» коммунисттер туртуушунуң шылаштыган методу болур бугу улустун социалисттер чарымы кылдыр өсүп, хөг-жөөн.

Бистин чуртуустан коммунисттер туртуушунуң калбарынын чеди чыл пла-нынын улуг чагай перспективаларын совет улустун күш-ажылы болҘаш поли-тиктиг иденкейин, чогадычы индустриалык калжынында-лаа артык белик-бил

ОБЛАСТЫҢ МАЛЧЫННАРЫНДА

КВАРТАЛ ПЛАНЫ КҮҮСЕТТИГЕН

Мал ажалынын продукттарын бүтүрүп, бүтүрөгө сүт сазар талзы-была Эри районунун колхозтары багыт аяса ажалдап турар. Чели чыл планынын баштайгы чыгынын бири кварталында «Коммунизмге» колхоз 4 тонна сүт сазар турган 27 тонна саткан. «Мерен» колхоз сатса чогуу планын 200 хуу күтсөткен.

Районунун колхозтары нийтирилсе 16 тонна сүт сазар турган 43 тонна сүтү саткан.

Камгалап ап турар

СЭКП-нин XXI съездинин төгүлүт шийттерин амыралга боттандырар чели чыл планынын баштайгы чыгы—1959 чылда малды баш санын өстүрүп планын күтсөдүр дээш, Эри районунун «Мерен» колхозунун малчынары белин күтсөдүр дээш, Артедийн мал кыштан хур ашкан болган шээр малы массалык-была өздөп өтсөдүр.

Артедийн Тере-Хөдө № 2 фермада төрөн 1534 хойдан 1587 хураган менди алган болган хойжулар Давла 303 хойдан 312, Сылаача 213 хойдан 223 хураганар алганар. Малчынары малдын чаш төгүп бүтүп камгалап алдыр дээш зоотехниктер чурумнарын шыгыны барылаалар, чаш төртүтүнгөн хураганарын ажалдагычы кичөөгөйи салып турарлар.

Малдын массалык өздөшкөнүнүн үнүндө малчынарга дуулажыр каларчылар кодан бүтүрүнгөн быгылаттынган база мал өчкөлдөрү болган зоотехниктер каларчыларга үгүлүч барып, боттарынын сүмөлөрүн берип, ветеринардык көрдөлдөрүн кодан бүтүрүгө чорудуп турарлар.

Ч. КҮНДҮҮ.

Сүт саадазы көвүдөөн

Тес-Хем районунун Ленин аттыг көдө ажал-агыл артедийн № 1 сүт-бараан фермада сазар ишектери бызалап турар. Ичангаш фермада сүт саадазы азон болгон.

Ферманын муракчы саанчылары Пазейндин ишектеринден 10, Учукейиндинден 8 ишек бызалаан. 86-ней март айда нийтирилсе 151 кг, Учукей—840 кг сүт саткан. Фермада социалистик чарыштын мурунку олурууга киргенер.

Сүт-бараан ферманын бири кварталда нийтирилсе 6567 кг сүт саткан. Январ айга боттарга мартта сүт саадазы үш катан көвүдөт.

С. СЫРАТ-ОЛ.

Түлөндү дүк-биле

Сүт-Хал районунун «Ишкени» колхозунун малчынары түлөндү дүк-тү чыгып, артедийн сазынага дужаап турар.

Малчынарынын 60 кышын чыгган дүг-биле артедь 1207 рубль өртөктүг «Урал» деп сүт машинасын саткан алган.

Артедь 1 тонна өшкү дүгүн, 68 кг хылды болган 75 кг ишек дүгүн районун белеккел көнторазынага дужаган.

П. ШОКПАА.

Хүлээлгезин күүседип турар

Бистин «Чаа орук» колхозунун малчынары февралда болган хурагында СЭКП-нин XXI съездинин шийттерин танышышаан. 1959 чылда малдан чаш төл алдыр, мал ажалынын кирер продуктуну көвүдөдүр дугайында тодорай хулаасаларын боттандырар. Чыжаа, төртүр 100 баш мал бүтүрүнгөн 106 хураган, 108 анайым, 100 бызаны болган кузуну камгалап алды. Сазар ишек бүтүрүнгөн 1100 литр сүтү, боттун дүктүг хой бүтүрүнгөн 2 кг дүктү алдыр болган оон-даа өскө.

Малчынары боттарынын сөзүгө аа болуп, алган хүлээлгезин күтсөдүр дээш бергенер. Колхозтун хойжулары төртүтүнгөн хураган бүтүрүп менди камгалап ап турарлар. Апрель 1-ге чейин хойжулар Сидоо 247 хойдан 253 хураган, Сота-Сарыг 236 хойдан 240 хураган, Далайды 248 хойдан 258 хураган алган. Чыгычы эш Санаа 21 белегине кузунунарын менди алган. Колхозтун дуржугалыг төвө кадарчымы эш Бадаа төрөн

О. ДОГУЙ-ОЗЛ, парторганизация секретары. Эри район.

Мал аарыгларына удур хемчеглер

Чаа-Хал районунун Ленин аттыг көдө ажал-агыл артедийн мал өчкөлдөрү Васильев, Олчөөс олар ыраккы олардагы малчынарга, мал ажалынын фермаларына үгүлүч барып, мал аарыгларына удур практиктик хемчеглерин ап, малчынарга арга-сүмөн берип турарлар.

Олар март 24-тен апрель 1-ге

Бай-Тайга районунун «Найрал» колхозта өшкү кадарчымы Күжүгөт Шангыш-оол анайлары кызыккан ажал, азырап турар. Ам оон кааладыла шээр мал кыштан төртүр турар болган малды чаш төлдөрүн оон кичөөгөйи көрүп, оларын оон хураган болдуруу бас дээш кызыккан ажалдык турар. Төрөн 85 өшкүлөргөн 104 анайларын ол камгалап алган.

Чурукта: өшкүлөр ажалчымы К. Шангыш-оолдун эмзириниш-кни өйүндө анайларын илеринге салып берип турары. Фото С. Феоктистову.

Чер болгандан

Өвүр районунун «Кызыл тул» колхозунун комсомолчулары болган ажалчылары нөм тарыларынын айында чедикшиктин киришкен. Чыжаа, колхозта школань башкыларынын комсомол аге организацианын секретары О. Булугун 400 рубльге нөм тараткан. Комсомолчу Борбаан 400 ажал нөмун сурда колхозчуларга болган олардагы малчынарга тараткан.

С. Коксан.

Бай-Тайга районунун «Найрал» колхозунун Ажыт-Бар-Сугда 7 кесек коданарында малчынары чаш малды чыгыр чаш ап турар. Малчынары Х. Санчат, Д. Бора-оол, Х. Серенот олар төрөн 642 хойну хураганын чыгыр чаш камгалап алганар.

М. Чамыян.

Чоокта чаа Кызылдың педагогика институтунун уагы сазыга делегей байдыгынын дугайында лекция болган. Ону СЭКП-нин Кызыл хооромунун лектору А. Лешман номчаан. Лектор амыг үдө делегейин хой-ништин кичөөгөйи хаара туруп турар герман айтыртыгы талыкылашышаан, хосталга болган хамарышпас чорук дээш демекшич турар африка болган араб уагыртыгы байдыгыны диннакчыларын кичөөгөйи угадырган.

Т. Хертен.

Чоон-Хемчик районунун «Большин» колхозунун М. Биче-оолга боттандып туудугу зөөвоо 10 автомашна кирер узуну 27 метр, дооралы 15 метр гаражын кол туудун дооска. Туудуга херелдөр өртөжөк чууга материалдар бар болган зөөвоонун кичиштерин аранында чарыштып, шыныны ажалдап турарлар.

Х. Арсенаа.

Инвалидтер бажынында

Кан-Хем районунун Бүрөне инвалидтер бажынынын азырадыкчылары партиянын XXI съездинин материалларын нөмчүп, танышып турар. Көдө ажал-агыл продукттарын бүтүрүгөдүр көвүдөдүр дугайында партиянын болгон чазыкты салган сорулгаларын ишбиле дегип, бистин чуртүгүстүг кайгычытыг хөгүдөдөдүн перспективаларына чоргаарынып турарлар.

Инвалидтер бажынынын коллектив 1959 чылдын чазында багыт аяса ужурашканар. Ногаа култураларын үрөштерин партия терде өстүргөн. Бо чылын олар ногаа култураларын өвөш өвөш шөгө өстүрөдөр.

Ушүтү өлүргөн

Сүт-Хал районунун «Ишкени» көдө ажал-агыл артедийн малчыны Түлүш Очур Шом-Шуман бо чылын үш дрыбактыг камгалап өлүргөн.

О. МАНДАН.

ЧӨӨН КАЗАХСТАН ОБЛАСТА

Он-он чаа столовааларын, буфеттерин, закусокчаларын болган чайыналарын Чоон Казахстанда сөзүгү үдө ажалчылаан.

Чоокта чаа Зыряновск хоорайда кондитер кылыларын чаа магазин ажалдап өтсөдүр. Далгандан болган өйтөн кылган ажалчымерин, балык өттерин база нотаадан кылган чөмөрүн оон саткан ап болур. Чанта чүгө чыгыс ай иштинде 200 мул рубльдин продукциясын саткан. Сүт кафеинден чагай, чыш өртөктүг, сүттен кылган ажал-бүгү чөмн дүргөн-биле чөмөнөп ап болур.

Чурукта: сүт кафеинин чөмөрүн салына. Фото Г. Емельяновуу. СЭТА-нын фотохроникасы.

СОВЕТ КИЖИЛЕР Бөдүүн иштин кижизи

Чаа-Хал районунун Ак-Турт ортумаа школаньнын айт дер чугалап, айт-биле канчаар ажалчымы болган сөртүкчү В. Доржатап 1956 чылдан өгөрин, шанаттап, терген биш-маш ак-сеткидиг ажалчы деп мактадып келген. Школаньн профвелек организациаы Василий Чүдөк-оолович бөдүүн кол ажалынын аныкта школаньн чунар бажынын неле-ли санында иштин турар. Оон бажык-балалы арыг-сылыг, кол-коо културалыг чуртталга дээш чарыкка оон бажыны эки чуртталга бажынаарын боттандырган.

Чоокта чаа колхозта партия аге организацианын нийти хурагында Василий Чүдөк-оолович Доржатап СЭКП кесигүрүнү кандайдыр хулаап алган. Эш Доржатап ол белек атты багыттын шылаар дөмөдөдүр өтүрүр бис.

Д. АЛПЫШ-ОЛ.

Бистин фельдшеривис

Танды районунун Кочетов сүт-рунда эмнелге салырынга эш Гаврилова 1955 чылдан бээр ажалдап келген. Оон бээр фельдшерин оонашкан ажалында Гаврилова чон шүптү билер болган ону хулаадыр-даа. Эш Гаврилованы аарыг-аржык болган ла дүе-даа чалаарга сазат чокка белекчаларын үгүлүч чорудуп сууртун чурттакчылык бажык-

О. ДАЖИМБА.

Сес чыл ажалдаан

Сүт-Хал районунун «Ишкени» колхозунун почтачымы эш М. Арган-оол почта ажалында ам 8 чыл болган. Бо арамиза колхозчуларын почтанын озаалаашкын чокка чедир, районун хулаадыла көнторазына, колхозчуларга мактадып келген.

Эш Арган-оол почтанын райондан алган Ак-Амек суурга баар почтаны орук ажалы-биле апарып, эелеринге чедиреш, Иш-

М. ООРЖАН.

Профвелек ажалы ЭКИЖЭЭН

Чоон-Хемчик районун Чыраа-Ба-жы ортумаа шылаадыла профвелек организацианын ажалы өртөн өөрдилге чылында боттарга бо чылын ажал ажалы, кесигүрүнүн саны 35 киж чедир өскө болган школаньн өөрдилге-кижизди-дигелг ажалында оон роля бөдөөн.

Ол школада өөрдилгенин үшкү уагында шынары нийтирилсе 86 хуу болган. Эш К. Балиндуу уагынан 7 класе уагы түнөшкө 96 хуу чедип ап, эки түнөшкө болган. 7—8 класстарда орус дил болган литература бажымы Е. М. Гринина боттуну билит, мергежи-лин анык салгалыларга хараа чокка берип келген. Оон башкылап турар өртөнөргөн багыт дөмөштүг чыгыс-даа өөрөнкүч чок болган. Ушунде чедикшиктин чедикшиктин профвелек организацианын роля уагы дөртүн биштин.

Школада профвелек организацианын хурагында класе култураларын ажалынын дугайында илеткелин дыйнып чугалажып, өөрдилге-кижизидигелг ажалда чөтөстөрүн илерип, ону өнжидер талзы-биле боттут хемчеглерин ап келген.

Профвелек кесигүрүнүн өгө-лөшчү санын боттар келер өөрдилге чылында оттулар 100 кубометр мышты, бир автомашна гаражын, көдө ажал-агыл машиналарын турар серин, школаньн өөрдилге мастерсазын улааттыр туудын боттарынын күжү-биле кылып алдыр шийттерин. Алдынтан хүлээлгени боттандырар ажал өгө-лөш. Тайгада 100 кубометр мыш белекеттинген болган гараж, мастерская туудаларына херелеттер-вер тууду материалдары белекеттинген.

Профвелек организацианын даргаам эш Буян боттуну даала-ды ажалын эки кылып, өскө өш-өөрлөргө үлөгерин көртүтүп турар.

М. ООЛЧУКАЯ.

Эки ажалдыг почтачы

Току районунун «Май бири» көдө ажал-агыл артедийн почтачымы эш Ак Ачыты районда баш бир өш ажалдыг почтачыны санаат-нып турар. Анык кыс почтаны районун хулаадыла көнторазында бөдү хулаап алган, колхозчуларын чагылаарын, чагааларын доразы-на эелеринге чедир берип, ыра-та олардагы малчынары баар почтаны чорудуп турар.

Эш Ачыты хой-ништин ажалында баш иштелгип кириш келген. Колхоза чөмөк чаа болуп өт-көн нөм тарылаагына эки киришкен болган колхозта боттанды-гыр уран-чүгү боттуну база ак-тив. Ачыты колхозчуларын почта-тын чедир чорал, колхозчу-ларга өсүн белекчаларын кылып берип чорудуп. Ничагаш колхозта партия организацианын иштелгип агитатору.

А. КУСМЕЯ.

Номчукчуларын бижээни

Сүт-Хал районун Хүтретинг көдө магазин ажалында Төтө мартта бараан саарыл-а-нын планын 162, белекет-планын 137 хуу күтсөткен. Манчүрете магазин өгөлөккүн Ховалыг бараан саарылгазын 132, белекеттеди 118 хуу күтсөткен.

Ш. Петров.

Току районун «Май бири»

Колхозунун херелж колхозчу-лары уугулар ажалын шөг-биле чугалап бергенер.

Н. Ан.

Эри районун «Кызыл сыла»

Колхозунун туудугуларын дагып дөртөдөдүн туудун дө-өтү, ажалдаа шийткен.

М. Темур.

Тес-Хемин Ленин аттыг

колхозун малчынары бо чылын төртүтүнгөн 5487 баш ажал, хураганын менди дорустурун турарлар.

С. Серен.

Танды районун Сталин

аттыг колхозунун хойжу Лап-зынын кааладыла 136 хураган семис чагай дорутуп турар.

О. Бугалай.

Шупту-ла—совет кижилерге

Июль айда Кызыл хоорайнын кулдуучуларын ажал-даа ажал-аалар. Ол өйдө ажалы өг-бүлө, ажал-аалга херектиг чамыда чүдөлөрүн ажалында саттынын ап күш чөткөпкөн болза орта уагы дала сазын чован херө чок. Чыжаа-жөөрө, пластинка ойнадыр радиола түр херек апарган болза, ишылт ишылт өйдө чадап кылашпап чорбайн, төш аш-чөм магазинин чанында таси турар чедир чыш машинаны хөдөшкөн алган, Сесерит кулду-чугуна, бо хүннөдө ажал-агалы-ныа түрмөк хереселдерин салып турар магазинге хал чөмө берип болур. Ол өйдө магазинге ажал-агалы бараанары деп бижиктиг артедийн ажалы, бараанарын түр ажалы-биле ажалынын магазин деп чаз чүгү бижиктине бөөр.

Өлө кыра бөзөрнөргө дегипи кырында чыгырлар, даарынып машиналар, чүлү-бүрү музыка хереселдери, радиопрежиктер, чада-тергесер, хен чур машиналар, пелефоннар, диннакчылар чаз ыр-ларын бижидип каан пластинкалар дээш оон-даа өскө ажал-бүрү барааннар мыла дегеттинген болур. Ол бараанардан херелдөшкөн ажал алган чогуу өртөн энес, а түр өдкөдөрүнүн хулаадыла боттар хөдөшкөн талзы, тасикте салып алган, бажынары хал кээп болур силер. Иле, ажалында ишылт магазин хоорайла кылдынаа-на халын, мычала-даа улаас ишылт айла ол ажалыга кирер.

Бызыл горпозунун баштаар чери ол дугайында эки элөшкөнни ишылтуп, Сесерит кулдуучуна амыг 12 дугаарыг ажал-агалы бараанарын магазинге түр өд-

лөдөр-биле ажал бараанарын орта-ништар деп, орта херелдөшкөн бараанарын чагыткан, чедип ко-дирин мант турарын бистин хо-раймыстыг чуртталгы чову сөт-каны халып, дегип, өөрүшкүдү үткүп алганмыда чыгынг чок.

Ам бо хүннөдө хоорайнын Бө-чөтө кулдуучуна эш Н. Сидица директорлаан № 2 столовая кы-рып көрүр. Мооң мурунда ажал-агалы кыра кыра баштай чөм бижилер келсе, а оон соонда талон боттар чөмөп ап боттунга иш катан ажалыга турган, шүтүлгү бөөр турган, а ам сазын чован-даа хө-рө чок, столонжө кирген ажал оон иштан арыг-сылыг чарыштыр кылгандан таныштып бар, а ам чөмн бижиктей, чөм даламын-дан херектиг чөмнөдө көрүп ал-ган, ажал боттар дегилде ишг чөмөрүн ишылт ап, чөм сазы та-вакка салган чөмөрнөк сөмжө бар чорунарда оруктар ажалыда кассир олурун. Алган чүдөлөрүн өртөн орта талып каан, таваар чө-мөнн ажал силер.

Столованын ол чаз арга-биле ажалында эки чөм чүгү? Бир талзында,—ажалынын төшкөн чөм ажалында, чөмн шыл ишылт ажалына, иш талзында—нишг чөмнөдө чөмнөдө ажалы-нын улам ортагалыг боттунга дууалын практика боттукан. Сто-лованын феврал ажалы төнүлгө иш-ылт чаз арга-биле ажалдап өтсөдүр. Бир энес столонжө феврал ажалын дургуунада өргү чурт-биле ажал-агалы турган үзүндө 37 мул рубль-дин ортагалыг кирген болза март айда 65 мул рубль ортагалыг бо-таа. Ам столованьн чөмнөдө

лөдөр-биле ажал бараанарын орта-ништар деп, орта херелдөшкөн бараанарын чагыткан, чедип ко-дирин мант турарын бистин хо-раймыстыг чуртталгы чову сөт-каны халып, дегип, өөрүшкүдү үткүп алганмыда чыгынг чок.

Ам хоорайнын автобустары өр-төдөдүн 7 шөт-ла шамчөшкөн ишгелээр. Орта олурун киж билет сазар кондуктордан чаз үгөн обалык болган төл солунарын са-дып ап болур. Ол база-ла чаз чүгү боттуну чугалаж.

Бистин хоорайнынын чурттак-чылары хал чамал, оон бичин септеген кылдырыла колхоз ры-дыла. Октябрь кулдуучуна № 9 эш-чөм магазинин орунга ишк салылаар тусай магазин чөмкү хүннөдө ажалтынар.

Чонун ажалыра-чуртталга-ныа таарымчалыг байдалы тургуз-ган ол уагы херекке хоорайнын хал-ааларын боттарынын сазышын-ны баш кирип турар. Ам каш хонгаа хоорайга автоматтыг теле-фон станцияны ажалдап өтсөдүр. Ам хоорайнын ол, бо талаларына автомат телефонун таскафонун турар 20 букаларын тургустунган.

Бо бутт болза СЭКП Топ Комите-дин болган СССР-ин Министр-лер Чөвүдөдүг «Чонун ажалы» дегип хандырылган экижидер та-лаа-биле хемчеглер дугайында докталын ажалдаар боттанды-гыр турарын өтсөдүр.

Ишылт-даа болза чамалы, ажал-агалы организациаларында ажал-агалы кулдурут ажалдыкынын дегилде боттарынын ажалыла-ры халы өөрдилге-корбон турары шыл энес.

Хоорайнын нөмчүн ажал-агалы ажалынын өртөдөдүн эш А. С.

чоруп турар. Ам азырап хемгерил-геде 180 баш хаванардан аныкта 50 баш төртүр тоолааларыг тоо-лай ажалынын фермазы тургусту-нар. Эрткен чылдагында боттарга хоорай чурттакчыларын чаз нота-лар айлаа-биле хандырып өк-жир дөдөрүн, горпозун дуулаар ажал-агалы чөмнөдө чоруттуну турар ажалдар херелдөп турар.

Хоорайнын чонунга сүт сазарын экижидер сорулга-биле 3 тергенг сүт сазыларын чөмкү хүннөдө ажалдап өтсөдүр.

Хоорай бар бутт магазинин ажал-агалы шалын салып ажал-агалы улам таарымчалыг кылдыр хоорай Совети чуртукуну бот-талыла. Октябрь кулдуучуна № 9 эш-чөм магазинин орунга ишк салылаар тусай магазин чөмкү хүннөдө ажалтынар.

Чонун ажалыра-чуртталга-ныа таарымчалыг байдалы тургуз-ган ол уагы херекке хоорайнын хал-ааларын боттарынын сазышын-ны баш кирип турар. Ам каш хонгаа хоорайга автоматтыг теле-фон станцияны ажалдап өтсөдүр. Ам хоорайнын ол, бо талаларына автомат телефонун таскафонун турар 20 букаларын тургустунган.

Бо бутт болза СЭКП Топ Комите-дин болган СССР-ин Министр-лер Чөвүдөдүг «Чонун ажалы» дегип хандырылган экижидер та-лаа-биле хемчеглер дугайында докталын ажалдаар боттанды-гыр турарын өтсөдүр.

Ишылт-даа болза чамалы, ажал-агалы организациаларында ажал-агалы кулдурут ажалдыкынын дегилде боттарынын ажалыла-ры халы өөрдилге-корбон турары шыл энес.

Хоорайнын нөмчүн ажал-агалы ажалынын өртөдөдүн эш А. С.

Ганов кулдурут хандырыл-ганы ажалыларын чүгө кулду-ра алган чөмнөдөдүн ажалыг кылдыр шыл энес көрүп турар.

Бисте 4 чунар бажы, 10 шаа парикмахерсазлар бар ол-ла. Мооң мурунда ажалдап турган ишылт ол-ла хөдөр ажалдаар ишылт—деп А. С. Ганов чугалап олар. Чунар бажынарын ажалында ам-даа чөмөстөр хей. Ишг ажал сөк сүт чок боттуну тава-рылгалар бар. Алы, септеге а-жалыларын, реалбазанын чөмгүн-да, даг экспедициянын чогуу ха-вак кырында парикмахерсазлар ам-даа чок.

Хоорай иштин автобус ажалы-жылында база-ла чамалы чедир кылдынаа чуртун дөмөдөсөс ажалж. Уагы-Хем ол чарыкчы, оода чадаарда паром аскы чедир автобус ажалыгазын организаци-тап чалган каан. Оон аныкта наци-онал театр бооп турар чаз шил-дөсө хоорай кылдыныг Пушкин, алы зароду болган өскө-да ыраа кулдуучуларын кижилер баар арга-ны чок. Чүгө дөдөдө шил доосту-тур бар өйдө хоорай автобустарын чор-бастай бээр болган 2—3 километр чөмө дүе чадап кылаштарын берге. Театрга шыл төнгөн соода хоорайнын иш талзында ишг авто-бусту чорудуп болур арга бисте бар. Бир энес театрын дирекция чөм биле транспорт организастары ол дугайын болуп, өөрөн көр болза шийттерин ишылт-ла бер-ге энес айтырдыр. А театрын дирекция ч

«Аныяк назыннын чылдары» БУНО

Областың кино экранында Киветиян А. Довженко атыг кино-студиясының қызыл үлгісінде «Аяныс зызылның чығары» деп, каттырынычг кинокомедия үлгісгелген. Хатүлгүтүт бө кинокомедия болза, амыдыралыч чаа кирип чортуру чамыг аянык экижылер таваржы болуу чүдүдери каттырынычг байдал-биле көртүзүп турар. Кинонүтү долчу утказын мооң алашга көрөсиз.

Адевуэрия чыпай чоруушкуну барын Германияны политикамын саат чок ескеринианиериин бодура бербес боор деп болз-биле естексин оожурданы турар» деп бо солун айткан. Оз болз болз Адевуэри эрге-чагыргага сентябрь айы чедир аттар дээр ол фактыны болш христиан-демократтыг партия Адевуэриян орулга оон парламенттин талашканын солгуну дээр бугураге үндестиктин деп бо-дз солун бижнэ.

Лондонда диннадын турарын
багуур алмаша. ГФР-нин канцлер
абаан дугадаан Аденгауринд
жар дээнн анган хей-нигит илгэ-
гэй-лэ сетгал ханыншыны-билэ уг-
газ, чгдэ дэргэл ол фактын ол
хей-нигит «күш дэргэринин» поли-
тиказынын аштырышкыны кыл-
дыр көрүп турар болгаш Чейн база
Барыын чүктэрин аразына дүш-
күтүүр чорук кошкан чазырам
боор деп идегин илгэйдеп ту-
рар.

Доблестниц шахтердарынын културга Ордунун чалыш кызын тергилдген, байыраалдын концерти болуп турар. Ол өйдө ташып аламбиндин кыркжизин десес Ле-ник дээр бичип оол белеткек кылды, хаалы дүзүп турган буудуну маймыл буудуну алар. Оң соонна ону кым созуруу деп айтырат тургустуну кээр. Кыргыз ачым-биле кырган азымга келген Киев чүртүтү, Наташа Артемичко (ролюда артист С. Живанова) оң орнуна танчмал болуп турган. Мынанаш културга Ордунун директор (ролюда артист А. Сова) бир эштик Наташаже халтар. Олар алаа чедип кээрге Наташа Кысче бир шаа болгаш чоругурунга белетенип турар. Ол алаа болгаш театр училищенин кыринин экзаменын тудар укужугу. Мынчанаш уруг концерте кыркжизин ойталаш, турун бээр. Мындаажок културга Ордунун директору ону ершөөн көр деп, дилеп турган апаарга, Наташа бичин шахтер оол кылдыр кеткенипкеш, көчүт эки танчы-кээр.

Сөөгү он дөрт чыдарыны дургундуз Аденатүр болза «Чөөн болгаш Барыны чүткерины арамгага чогуш-кырышты кыпсырын оралдажып келген» деп «Дейли экспресс» солунуна хайгааралчтызы Сефтон Делмер бижкен. Канджер албан дужазалы Аденатүр саят чок калп шыдавазын дугайты Делмер караазин сеткини илередин турар, чүте дээрте «моондактар таварыштырар болгаш соок дайыныны чок кымыр дээр бүгү-ле оралдажышыкыларын түер дээр чоругун үргүчүчүлөринге соок уе-шагы ам-даз хай болуун турар».

Бандлер Аденауэрнің шийтпирі
ашынғаннан халдедіппен. Чазакта
улар кижилерден ыдыг базымн
н-даа манакан хире... Ол базым
овет Зивалинге хамаарыштыр
арымн чүктүн туружун айым-
ыг (!) чымчадырынга чедирип бо-
ур дэорн-биле холбаштыр чамык
ипломаттар таарымнас чоруун до-
ан-на илгертейлээн.

Ол арамында Натананын чорутуштагы мырмалы чечип кээр. Көңсөргө келип турган ханга бекини солтуур чай чөк апаргаш, Натанга оң-оң хөвөөр көчүгү дүргөн вокзалче таптар. Ону бир мотоциклинчик ою чечирип кээр. Натанга далалык дээш көмүр ортка алуур билеги-биле кады чөмөданын уттуң каалган. Мичанган оң Кисеиче чорутуру база бөтөлдөн. Мичан турду ба-за-да билет тап чадан гитара туткан Сергей деп ою ааза ужуражып кээр. Демир орук шиктен тауте-ринге белеттеп кээр. Олар кан-чаар-да зайын таппай, оң ваго-нунун кырынга олургантарлар. Та-ныжып, чутаалыжып кээрге Сергей база театр училецинеге ажалан дуулаар дээш Кисеиче бар чыдар алпар. Натананы Сергей билип ою деп билип турар. Чүте кээрге ол кулутары Орунунга таандыкан тур-ган хели-биле хөвөөр чоразың ол.

тувар тус черниң мурундагы табет чаазаның кемниң херөөн хурага санал берген бүгү кижилер биш-сеткилдиң буруу шаап, Күрүчүвээлиниң дужаалын деткип тараының дутайын мегелзөөн болгатабет улустан чаа амгыдарынымызгедей бергенинге байыр чедиргенер.

шпитирлэриниң оруунга
моондак кыдыр хуулурган. ГФ
ниң канцлери болза герман айт
рыгы өд дүрген тайбын шпити
лэриниче болгаш Европада дү
күрлүг чорукту кошкыдырынч
утсаңган бүгү-ле планнырынч ба
саалдарының кол удуларыныч
болуп чүдөк-бузары-биле сура-

Чазактар баштынаарының көңүл-дез хурапы эрттериге Адеауэр кыраа кымыл уадыраар деп «Иппинг стандарт» солун кемдегизил. Германиядан англи шеригерин ун-дурерин англичаннар кайтамчык уауу оюуржудык саргыш сесткил-биле утуул, ничангалл барыын-герман армияны аярутул чепес-биле чепесгелер дээш барыын чүкте кел-дүрпү турар атартымышынаарын чыгынышкыне тургузултар ийик деп ол солун бижиз.

Мичаарла доктор Аленауэр политикиг шугунам чайлай бергенде туугаазаларла боттарынын туруш ишдигилары барыны таласы эвгелелер таарыштыгыны азырын чигилер арганы бербес бе деп айтыгын чамык бэлүктерде салгып туур. Ол барынын-герман ашмакчынын деп депеш чидор чоруу ошол эвгелел-беле харызааларны дээн таарыштыр көөр дэеш демектиг туур нынг кижилерин согуштын барындамн келген» деп Нью-Йорк таймс солунуң Вашингтонга корреспондентизи байдигал туур.

Наташа баштай аны уктурумчы берген «Мая» адимны. Лепки дээр, Кисвете угамача бар чыдыр мена» дээр.

Сергей Кисвете театр училищезинге экижени дукаан турган, Лепкиның «угамача» Наташа-биле тамылаа боор. Анимы оол ач уругта сагын сестелигини миван килерини

Бо кинодан «Наташа» демдегасе чогуур чүтү болза, анча киришкен артистер аням, кырган, аглы-аглы кижилерини азмач-тапчан амы-мырада-лег ойбан көртүскен бо-лур.

С. САЛЧАН-ОЛ.

Резанто Н. С. ШОЯГУ.

Комитеттаң даргазының хүлээгезин бүтүседиң турар Пачен-Эрген, дарганың оралякчызы Чыан Го-ту, дарганың оралякчызы чингине секретарь Нгабу-Нгаван Дингилеткелдер кылган. Дарганың оралякчызы Пабла Чжолеманжи аараш, ам эчине чыдар. Ооң бизи-мел чугаазын хуралга номчалан.

Ол туралыг кижикчилери белектер азын-быс тутазалып тургуннуң союмга тибет автономну районну тургузарынын белек комиссияга «Күрүме чөвөлдө» март 28-теги дуалалык амыдыра боттаңдырар дугуйында шийттирени», «Тибет автономну районну тургузар талазы-биле белек комиссиянын ачкы-чыгы органдары сайырантайдырар болгаш күште, дидер дугуйында шийттирени», «Тибет автономну районну тургузар талазы-биле белек комиссиянын достаамал комиссиянын кезигүүнүң бир немей сонугуру дугуйында шийттирени» болгаш «секе-дэ шийттирени» бир эп-сеткедиг күзө алган.

жамаа. Ол саяаларын Аденгаурин
тамаан чокаа үргүчүзүчү хула
хайман чокка үргүчүзүчү хула
войн келген чорчу чүлө Бармын
Германиядан эвес, харын оон даш
каар черлерден-дэ оон айынга чү
үргүчүзүчүтүр... Малагын бармын
хайманчтыгыр... Малагын бармын
талакы күрүнгөсүн болган ГФН
ниң даштыкы керектер-министре
риниң чоокта чэ Вашингтонгэ до
зуган чөвүлел хураалының соон
Аденгауриниң политиказын чиди
биле шүтүмчүлөп турар анарга
Аденгауриниң шүтү айткышыкызы
рын баугаар үлгетинишаан, ГФН
ниң даштыкы керектер министр
Бретано герман афтыргыны шик
пиризерин боттуг көөрүчө болган
Европада дүшкүүрлүг чорукту ко
кадирчычө уланган бугу-лө пла
варын үзөрин чүтэ буру арга-би
ораладым келген.

Англи салыг-үзөтпүр бөлүктөрүнүн органы «Файнэнц таймс» согуш Аденгауэрдин даштыкы политиказынын шайтмаланчак чоругу Германиянын келип үзгөнгө айымалдыгын басурунга белин четкен деп межелдөөн. Аденгауэрдин чүчү-даа кылбасы болгаш «үстүк чергеге» чөпүздө хуралды эрттиреринин орун чыгып болгу дег чүчүд-биле-даа чөпшээрешпес дээр илгерей-ге болгаш Бонга-даа, барынын таламы өскө-даа найысмададагу дүвүрөззинин зайыктырган деп бол согуш демелгелдөөн.

Алеуэру ашылдынан дүжөр дээн аргында дыйнагыты «Ыв-Порк айыс» сатуу делакыты чүтүтүлөт. Магнаттымаан болуушунун делакызын, «Барыын талкы эвилдеги» делакытыназы амы дөжө чөлдү халкытың мурунунда «кандиерин» алыгаш күтүс секретары Даллестин азында хуула быжыг харылзаар-барилде» болуушун болуп келген болуу болуушун хайгаарачыты болуушун делакыткан. Ол харылзаалар болуушун сыйрып туруп келгендеги харылзааны азында калдыг-ла хууула чүтө АКШ-ты болуушун харыын Германияны азында харылзааларга эвес, харын чамдыгы болуушун туруп Орган-гизатинга дөжөрү болуушун организационнык политиканын тааркылыгын тургузарын болуушун бирин тургулайынды-ла шпит-иринг уаууулазыг болуушун келген деп ол-ла хайгаарачы делакыткан.

АЖААЛГА КАССАЛАРЫНДА ОЙНАШКЫНЫНГ САЛТЫШКЫННАР
1959 ЧЫЛДЫН АПРЕЛЬ АЙДА САРЖ-БУЛУН СУУРГА
БОЛГАН ОЙНААШКЫННАРЫН УЖЕН ШКУ ТИРАЖЫНЫН
ТУСКАЯ ТАБЛИЦАЗЫ

Ойнаашкынар Тыва автономнуг абастыг бугу ажаалга кассаларында ойнаашкынар салышкынарн таласы-биле санярыгн дараазында ду-

Саннарның №№	Салымшыкының ортумак арты- шыкынынга ой- изышкынынга хемчээли хуу-биле	Саннарның №№	Салымшыкының ортумак артышкы- нынга ойнаашкынынга хуу-биле хемчээли
13	25%	536	25%
69	25%	590	25%
119	25%	627	25%
157	25%	667	200%
198	25%	707	100%
234	25%	737	25%
248	25%	796	25%
295	25%	838	25%
348	50%	868	25%
377	25%	911	25%
404	25%	925	25%
464	100%	988	25%
511	50%	—	—

Ойлазшкын салнарының саны 1000-дан алып турар ажалга касса-
ларына ойназшынар салнарың биеги-ле дугаларында даразын-
даы буту-ле мунара баштайлы муң-биле дөмөй болур, тодгарлылаарга
№№ 1013, 2013, 1069, 1119, 2119, 2119 болгаш он-даа оске.

Тираж комиссиязының даргазы П. БАИР,
Харыссалгалыг секретары Т. ИЛҮИН.

Төрөөн чуртундан болгаш тибет
дустан ырбап ескерилген болуп

Панчен-Эртне Лхаса

ПЕКИН. (СҮТА). Улаз тазалек-
чилеринин Буту-ыдат хураалынын
депутаты, Тибет автономнуг район-
ну тургуз талзы-биле белетлек
комитетинин даргаалык хулазге-
лык хууседип турар Панчен-Эрт-
не улаз тазалекчилеринин Буту-
ыдат хураалынын ийги чымын-
ни бирги сессиязында кижжири-
биле апрель 9-та Лхасадан Певин-
че чорупканын Синьхуа агенттиги
дамчыттал.

ан Пекинче чорупкан

Чоруптарынын муруну чарымын үлкөшкөргө допчу медегисе кылаш, Панчен-Эртине чутагазыны болза, Тибет автономну районну тургузат талазы-биле бестекте комитетини хуралы уут чедимши киниге эткен болгаш тибет уауту этте эрге-акжыктарыга таарымаш шийитпирисерга хулоон алаган. Иккенте эл чедим келгеш, сиедир-биле кайы улам-на уаут дуурашканын ажаллаар мен дегенни Панчен-Эртине медегисе

Чөөн болгаш Барымн чүктөрүн аразына чугаалжышмынарны эгелзэрин делегейниң бүгү хейнигизин улуг кичээнгей-биле манатурар мындаг үедэ Аденгаузрин даштыкы политикаг улаанышмын кыны ГФР-ни делегейниң хей-нигизиниң караанга көзүндүр-ле дуу.

Совет Эвилели-биле чугаала-
жышкындарын Барыын Германия-
нын канчаар көөр ужурулу амдан
агелеш чүгөрдигин ужуруту деп
«Таймс» солун санап турар.

ГФР-нин кандери албан дукаала-
да болгаш ХДЗ-ниң утуулугаа-
дан Адензураниң чайлап чоруутуун
тайылдырлавышсаан, АКШ-тын
«Нью-Йорк геральд трибун» solu-
ну «Адензур Барыын Германиянын
кандери албан дукаалын чилирер
болгаш бокунуң кандидатуразын
президент албан дукаалга кириер
дээр дээр Вашингтонга атырды.

[illegible]

ОБЛАСТЫҢ КИНОЭКРАННАРЫНДА

„Аденауэрниц үе-шааның тончүзү белген“

Бирмада тудуц хоругдаашкыннар

ЛЕКИН. (СЭТА). Сынхуа агент-
делиция корреспондентинин Ран-
гундан лымызганын бугаар алыр-
га, национал чыгыс-ио фронтуну-
ну президиунуу база кешигуу
болуп турар Бирманын профивиле-
дер контрениция дарагы Тэкин
Лэини полиция туулу курталган.

Бирманын табын замгаланын
комитетинд чыгыне секретары
У Мыя Тяны болган национал
чыгыс-ио фронтунуу президиуну-

Хоругдаашкыннар

БОПН. (СЭТА). Ылалтыя оппозиция тиг барынын-герман политиктиг партиялар ГФР-ниң президентизи алган дужаалга Адевуэриң кандидат туразын депшиңдер дугайында ХДП-ниң шийтширин калбаз-биле таймалык бирлаш үргүдүчүлүк турар.

сөөлгү айларда болган бүтүлө чүгүл-
деринин соонда бу өн чымдын эгезин-
де ыткан болушкундары болган
хөгжүүлени ам-даа тодарадып болур
мен деп федералдык канцлеринин та-
лазында бодаары кандыг мелегей

Кандидат болгаш ХДЭ-ний даргаас болон дугаарлан Аденуаэрийн чийг чорюушгуну о партианы бүтүрт күштеринге хостуг ажлынуудуулы хандырып бээр деп Социал-демократийштер пресспенсивист демдеглээн. «Чаа федералдыг бидлер кым болуруундан хамаарыш чокка, ол болза даштынга илелн келээр ХДЭ-ге турган чуткүдү болгаш угланышмыннар-биле кымдаар апарар ужурут... Аденуаэрийн үе-шаманын төнүчү келер чорут чаа кижилерин болгаш бейларын негеп турар, чепсеглекшикчинин амгы боничу политиканын эде көөрүнүц киржикчилеге үндөмдөлгө болгаш черде дининде баргаш кончут онагай түдүк негеп турар» деп билдирген бидден.

Чүрээч тхүдч
дөргүч

РЕДАКЦИОННЫЙ АДРЕС: Кызыл, Шетинкве кудумчузу, бакыч № 3. ТЕЛЕФОНАРЫ: редакторнун 3—62, редакторнун ораалчызынын, партияжи амырал кылдызынын 3—88, харыссалгалык секретарынын, культура болаш амырал кылдызынын 4—98, иштинге информация пропаганда, уастуш болаш транспорт, кыза ажил-агыл кылдызынын 3—68 чарга кылдызынын база бухгалтериянын 3—65.